

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om temporärt låglönestöd till arbetsgivare**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ny lag om temporärt låglönestöd till arbetsgivare. En arbetsgivare skall vara berättigad till låglönestöd om han har anställt en arbetstagare som har fyllt 54 år och får 900—2 000 euro i lön per månad för heltidsarbete. Stödet beviljas på så sätt att arbetsgivaren på eget initiativ får låta bli att till skatteförvaltningen betala ett lika stort belopp som stödet utgör av de förskottsinnehållningar han verkställer på lönerna eller på den källskatt som han tar ut.

Låglönestöd som arbetsgivaren tagit på eget initiativ minskar inte skattetagarnas skatteintäkter eftersom ett belopp som

motsvarar stödet kommer att adderas till det intag som redovisas till skattetagarna i samband med skatteredovisningen. Ett anslag för låglönestödet tas in i statsbudgeten. Stödet inverkar inte på beloppet av de förskottsinnehållningar eller skatter som gottskrivs stödberättigande arbetstagare.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006 och gälla till och med den 31 december 2010. Lagen tillämpas första gången på löner som betalas i januari 2006 och sista gången på löner som betalas i december 2010.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge.....	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Arbetslösa i behov av särskilt stöd.....	3
1.3. Beskattningen av arbete kontra sysselsättningen	4
1.4. Sänkta arbetsgivaravgifter i vissa kommuner	4
1.5. Sänkta arbetsgivaravgifter i en del länder	5
2. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	5
2.1. Alternativa sätt att genomföra låglönestödet till arbetsgivare.....	5
2.2. Föreslagna ändringar	6
2.3. Låglönestödet med avseende på Europeiska gemenskapernas regler om statligt stöd.....	7
3. Propositionens konsekvenser	9
3.1. Ekonomiska konsekvenser	9
3.2. Konsekvenser för företag och andra arbetsgivare	9
3.3. Effekter för arbetstagarna	10
3.4. Sysselsättningseffekter.....	10
3.5. Administrativa konsekvenser.....	10
3.6. Konsekvenser i ett jämställdhetsperspektiv.....	10
4. Beredningen av propositionen.....	11
5. Samband med andra propositioner	11
DETALJMOTIVERING	11
1. Motivering	11
2. Ikraftträdande.....	18
3. Lagstiftningsordning	18
LAGFÖRSLAG	20
om temporärt låglönestöd till arbetsgivare	20

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Bakgrund

I regeringen Matti Vanhanens program sägs det att den ekonomiska politikens viktigaste mål är att öka sysselsättningen. Målet är att åstadkomma en tillväxt i ekonomin och sysselsättningen i den storleksordningen att en sysselsättningsgrad om 75 procent kan uppnås före 2011.

Regeringens ekonomiska politik bygger på att förutsättningarna för kompetens, företagsamhet och andra förutsättningar för tillväxt skall förbättras. För en gynnsam sysselsättningsutveckling är det samtidigt viktigt att förbättra förutsättningarna för att generera fler arbetstillfällen som är tillgängliga för lägre utbildade personer. Huvudpunkterna i regeringens sysselsättningsprogram går ut på att sänka den strukturella arbetslösheten och förhindra social marginalisering samt att stödja äldre personers möjligheter att fortsätta arbeta.

Enligt regeringsprogrammet vinnlägger regeringen sig om att öka efterfrågan på lågavlönat arbete med hjälp av lättnader fokuserade på de indirekta arbetskraftskostnaderna. Avsikten är enligt regeringsprogrammet att systemet skall genomförs på ett sätt som inte leder till skadligt gynnande av deltidsarbete eller till spekulation.

1.2. Arbetslösa i behov av särskilt stöd

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning fanns det i snitt cirka 230 000 arbetslösa 2004. Arbetsministeriets sysselsättningsrapport anger att i medeltal cirka 288 000 personer anmälde sig som arbetslösa arbetssökande vid arbetskraftsbyråerna 2004.

Arbetslösheten var 8,8 procent 2004 och den uppskattas sjunka till 8,2 procent 2005. Sysselsättningsgraden som anger andelen sysselsatta av befolkningen i arbetsför ålder sjönk under lågkonjunkturen till runt 60 procent från att innan dess ha legat kring 74 procent. Härefter ökade sysselsättningen snabbt, men under de senaste åren har den

positiva utvecklingen mattats av och sysselsättningsgraden förblivit vid dryga 67 procent. Också arbetslöshetsgraden har sjunkit långsammare de senaste åren.

Efter lågkonjunkturen har den strukturella arbetslösheten blivit ett svårlost problem. Strukturell arbetslöshet innebär att efterfrågan och utbud på arbetskraft inte möts. Det kan vara fråga om faktorer som anknyter till utbildning, yrkesskicklighet, ålder eller läge. Enligt vissa uppskattningar har den strukturella arbetslösheten sjunkit långsammare under de senaste åren. I och med att arbetsmarknaden utvecklas i en riktning som gynnar kompetens minskar efterfrågan på arbete inom branscher som kräver mindre kompetens, och särskilt svårt är läget för de lägst utbildade och äldre.

Åldersfaktorn har betraktats som ett stort hinder för sysselsättning. Sysselsättningen av äldre personer försvåras inte bara på grund av deras ålder utan också av att de har bristande utbildning eller föråldrade kunskaper. Dessutom kan deras intresse för att förvärvsarbeta vara litet om det finns utsikter att gå i pension.

En analys enligt åldersgrupp visar att sysselsättningsgraden sjunker påtagligt i takt med stigande ålder hos de sysselsatta. Enligt Statistikcentralen var sysselsättningsgraden 2004 knappa 66 procent i åldersgruppen 55—59 år då den var cirka 80 procent bland personer i åldern 50—54 år. I åldersgruppen 60—64 år var sysselsättningsgraden bara knappa 30 procent, vilket utgjorde mindre än hälften av den arbetsföra befolkningens genomsnittliga sysselsättningsgrad. Efter lågkonjunkturen ökade sysselsättningen bland de äldre snabbare än genomsnittet, men den positiva utvecklingen har mattats av de senaste åren.

I en undersökning som Pensionsskyddscentralen publicerade 2002 har sysselsättningsgraden definierats på grundval av hur stor andel av de arbetslösa under ett visst år som har fått arbete året därpå. Enligt undersökningen sjunker sysselsättningsgraden snabbt i och med tilltagande ålder. I fråga om äldre arbetslösa var sysselsättningsgraden högst bland personer i åldern 48—53 år, av dem får cirka

15—20 procent arbete årligen. Därefter sjunker sysselsättningsgraden snabbt i och med att åldern ökar och är bara 5 procent bland 56-åringar och cirka 2 procent bland 59-åringar. Undersökningen visar att sannolikheten för att en 57-årig arbetslös person skall förbli arbetslös är kring 90 procent då den är 60—70 procent fram till det att personen fyllt 54 år.

Möjligheterna för arbetslösa att få arbete sjunker drastiskt också då arbetslösheten blir långvarig. Enligt arbetsministeriets slutrapport Arbetskraft 2020 är sannolikheten för att långtidsarbetslösa får arbete bara en femtedel jämfört med personer som varit arbetslösa mindre än tre månader. Arbetsministeriet uppger att dryga 60 procent av dem som 2004 varit arbetslösa mer ett år var över 50 år gamla. Av samtliga arbetslösa uppgick andelen personer över 50 år till 34 procent. Av de arbetslösa personerna över 50 år var drygt 40 procent långtidsarbetslösa. Flest långtidsarbetslösa fanns det i åldersgruppen 55—59 år.

En äldre person som hamnat vid sidan om arbetslivet har svårt att återinträda i arbetslivet, i synnerhet om han eller hon är lågt utbildad. Därför är det viktigt att förhindra att någon blir arbetslös. Med tanke på sysselsättningen är det också viktigt att höja sysselsättningen bland de äldre och se till att de stannar kvar i arbetslivet längre än i dagsläget. Detta är målet med såväl pensionspolitiken som sysselsättningspolitiken.

1.3. Beskattningen av arbete kontra sysselsättningen

Den totala skattebelastningen på arbete består av de förvärvsinkomstskatter och avgifter av skattenatur som arbetstagarna betalar samt de arbetsgivaravgifter som betalas av arbetsgivarna. Löntagarna betalar inkomstskatt till staten, kommunalskatt samt, om de hör till kyrkan, kyrkoskatt. Avgifter av skattenatur är sjukförsäkringspremie samt arbetspensionspremie och arbetslöshetsförsäkringspremie som betalas på grundval av löninkomsten.

Lagstadgade arbetsgivaravgifter 2005 är arbetspensionsförsäkringsavgift (i snitt 16,8 procent av lönesumman), socialskyddsavgift

(för en privat arbetsgivare 2,966—6,066 procent), olycksfallsförsäkringsavgift (0,3—4,0 procent), arbetslöshetsförsäkringsavgift (beroende på lönesumman 0,7—2,8 procent) samt grupplivförsäkringsavgift (i snitt 0,08 procent).

För löntagare med låga inkomster är skattekillen på förvärvsinkomst utan konsumtionsskatter, dvs. skatternas och avgifternas förhållande till arbetskraftskostnaderna, drygt 40 procent. Mer än hälften av detta utgörs av lagstadgade arbetsgivaravgifter. Sedan 1995 har skattekillen för löntagare med låga inkomster minskat med över 6 procentenheter men den är alltså större än genomsnittet i OECD-länderna.

Sysselsättningen inom låglönebranscher försvåras av att lönenivån har blivit hög i relation till arbetsproduktiviteten. Sysselsättningen av lågavlönade arbetstagare kan stödjas genom en sänkning av arbetsgivaravgifterna eller en lindring av beskattningen av arbetstagarna. Sänkta arbetsgivaravgifter minskar arbetsgivarnas kostnader för att sysselsätta arbetstagare och ökar efterfrågan på arbete. Undersökningar visar att sysselsättningen förbättras relativt sett mer om sänkningen av arbetsgivaravgifterna inriktas på lågavlönade arbetstagare än om sänkningarna inriktas på högre lönenivåer, eftersom arbetsgivarnas reaktioner på förändringar i priset på arbete är kraftigare på låga lönenivåer än på höga.

De senaste åren har beskattningen av lågavlönade arbetstagare lindrats konsekvent. Också arbetsgivares socialskyddsavgifter har sänkts, i synnerhet när det gäller arbetsintensiva företag. Den åldrande befolkningen ökar emellertid trycket på att höja arbetspensionsavgifterna de kommande åren. Såväl EU som OECD har rekommenderat Finland att lindra skattebelastningen på låglönearbete.

1.4. Sänkta arbetsgivaravgifter i vissa kommuner

Vid ingången av 2003 slopades arbetsgivares socialskyddsavgift i företag i tjugo kommuner i norra Lappland och i skärgården. Det är ett treårigt försök som syftar till att utreda hur slopade

arbetsgivaravgifter inverkar på sysselsättningen och företagens anställningsmöjligheter. Från och med 2005 slopades arbetsgivares socialskyddsavgift också som ett led i förvaltningsförsöket i Kajanaland.

I och med de slopade socialskyddsavgifterna sjönk arbetsgivaravgifterna inom försöksområdet med i snitt cirka fyra procentenheter. En del av de minskade arbetskraftskostnaderna till följd av avgiftsbefrielsen kom arbetstagarna till godo genom högre löner. Ändå sjönk arbetskraftskostnaderna tack vare befrielsen från socialskyddsavgift.

En undersökning av effekterna av försöket ger vid handen att den regionala befrielsen från socialskyddsavgift inte hade någon statistiskt signifikant inverkan på sysselsättningen inom företagen i försöksområdet.

1.5. Sänkta arbetsgivaravgifter i en del länder

I Norrbotten i Sverige sänktes arbetsgivaravgifterna av skattekaraktär åren 1984–1986 med tio procentenheter från 35 till 25 procent och sysselsättningsstödet höjdes med 10 000 kronor per arbetstagare. I en undersökning om avgiftssänkningen noterades inga positiva sysselsättningseffekter. Minskade arbetsgivaravgifter undersöktes också i Norge där avgifterna graderades enligt kommun. I en undersökning från 1998 drogs slutsatsen att 60–100 procent av sänkningen av arbetsgivaravgifterna överförs i form av löneförhöjningar. Också undersökningar av material från Förenta staterna och Chile pekar på att sänkningar av arbetsgivaravgifterna inte nämnvärt inverkar på sysselsättningen.

I Belgien, Nederländerna och Frankrike är arbetsgivaravgifterna graderade enligt lönenivån. Inga empiriska undersökningar har veterligen utförts om graderingarna i Nederländerna och Belgien. Genom simuleringsmodeller har man däremot kommit fram till att en sänkning av arbetsgivaravgifterna har en avsevärd effekt på sysselsättningen i synnerhet i låglönebranscher. Med hjälp av material från

Nederländerna har sysselsättningseffekterna av olika skattesänkningar simulerats och resultaten visar att sänkningar som riktas mot lågavlönade har en klart större inverkan än sänkningar som fördelas jämnt mellan alla inkomstklasser. Med tanke på sysselsättningen var det dock ingen större skillnad om sänkningen inriktades på de socialskyddsavgifter som arbetsgivaren betalar utifrån de lägsta lönerna eller på beskattningen av lågavlönade arbetstagare. Enligt resultaten minskade arbetslösheten en aning mer till följd av skattelättnaden än av de graderade arbetsgivaravgifterna.

I Frankrike sänktes arbetsgivaravgifterna på de lägsta lönerna från och med 1993. På minimilönenivå är sänkningen 26 procent av lönekostnaderna och den sjunker därefter gradvis och stödet upphör helt och hållet då lönen överstiger nivån 1,7 gånger minimilönen. Avgiftssänkningen beviljas på grundval av timlönerna. Den franska modellens sysselsättande effekt har analyserats i en rad undersökningar och bedömningarna är i allmänhet mycket positiva. Undersökningarna har också visat att avgiftssänkningen har minskat risken att bli arbetslös. Trots stödet ligger arbetslösheten i Frankrike fortfarande på en hög nivå. Frankrike har också infört ett skatteavdrag för låginkomsttagare.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1. Alternativa sätt att genomföra låglönestödet till arbetsgivare

Vid beredningen av modellen med stöd till låglönearbete har ett flertal olika modeller för genomförande av ett låglönestöd till arbetsgivare behandlats. Bland dem märks en sänkning av arbetsgivares socialskyddsavgift för lågavlönade samt en sänkning av arbetsgivares folkpensionsavgift i samtliga avgiftsklasser eller en fullständigt slopad avgift i avgiftsklass I.

Arbetsgivares socialskyddsavgift består av arbetsgivares folkpensionsavgift och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och betalas till skatteförvaltningen i samband med att förskottsinnehållningarna verkställs. Beroende på avgiftsklass är avgiften för

enskild arbetsgivare 2,966—6,066 procent 2005. Om ett stöd till låglönebranscher genomförs genom en gradering av arbetsgivares socialskyddsavgift kommer stödet i avgiftsklass I att vara synnerligen anspråkslöst. Att sänka andra arbetstagaravgifter på grundval av lönenivån för enskilda arbetstagare, till exempel arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter, är ingen fungerande modell med tanke på avgiftssystemen. När dessa avgifter fastställs eftersträvas försäkringsprincipen, och för att säkra de utgifter som finansieras med dem får intäkterna av avgiften inte sjunka till följd av låglönestödet. Om arbetsgivarnas avgiftsbelastning i fråga om annat än lågavlönat arbete höjs i syfte att bevara intäkterna av avgiften försämras sysselsättningen av mer produktiva arbetstagare. En modell där avgifterna ersätts av statens medel till exempel i pensionsförsäkringssystemet, i vilket ett flertal olika försäkringsanstalter och försäkringsbolag deltar, kräver ytterst invecklade arrangemang samt inkräktar på försäkringsprincipen och insynen i systemet.

Arbetsgivares folkpensionsavgift betalas på grundval av arbetstagarnas lönesumma och intäkterna används för att finansiera folkpensionsförmånerna. Arbetsgivares folkpensionsavgift har i hög grad kritiserats och det har ansetts att bosättningsbaserade förmåner såsom folkpension inte skall finansieras med avgifter som betalas på grundval av arbetsinkomster utan av allmänna skattemedel. Intäkterna av arbetsgivares folkpensionsavgift uppgick till cirka 1,3 miljarder euro 2004. Arbetsgivarens folkpensionsavgift är uppdelad i intervaller enligt hur arbetsintensivt företaget är och sänkningar i avgiftsklass I skulle i relativt hög grad gynna låglönebranscher. Den första avgiftsklassen omfattar emellertid också företag med välbetalda anställda men med låg kapitalintensitet. Därför skulle en sänkning av avgiften i avgiftsklass I delvis också gälla välbetalda arbetstagare. Avgiften i avgiftsklass I är 1,366 procent. En fullständigt slopad avgift minskar intäkterna av avgiften med cirka 400 miljoner euro. En slopad avgift gäller ett stort antal arbetstagare och nivån och effekten per arbetstagare blir

liten. Med tanke på sysselsättningen är det effektivare med en större avgiftslättnad till en mindre grupp.

2.2. Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås en lag om ett nytt låglönestöd som betalas till arbetsgivaren. Syftet med stödet är att stödja sysselsättningen av de arbetstagare för vilka arbetskraftskostnadernas andel i förhållande till arbetsproduktiviteten är hög. Dessutom skall stödet vara upplagt så att det sporrar arbetsgivarna att anställa arbetstagare som har svårt att få arbete och som löper stor risk att bli långtidarbetslösa.

Delaktiga av stödet blir arbetsgivare som regelbundet och på heltid sysselsätter arbetstagare. Lön som betalas till en 54 år fylld arbetstagare för heltidsarbete berättigar till stöd. Stödbeloppet beror på hur stor lön arbetsgivaren har betalat till arbetstagaren under en kalendermånad. Stödbeloppet utgör 44 procent av den del av lönen per kalendermånad som överstiger 900 euro. Det maximala stödbeloppet är dock 220 euro. Då lönen överstiger 1 600 euro minskar stödet med 55 procent för den överskjutande delen och då lönen når upp till 2 000 euro upphör stödet helt.

Stödet beviljas arbetsgivaren av statens medel och ett behövligt förslagsanslag tas in i statsbudgeten för finansiering av låglönestödet. I praktiken beviljas stödet på så sätt att arbetsgivaren på eget initiativ får låta bli att till skatteförvaltningen betala ett lika stort belopp som stödet utgör av de förskottsinnehållningar han verkställer. Därmed får arbetsgivaren stödet till godo omedelbart, det uppstår ingen fördröjning mellan betalningen av låglönestödet och betalningen av den stödberättigande arbetstagarens lön och arbetsgivaren får tillgång till stödet genast efter lönebetalningen. I vissa fall kan stödbeloppet överstiga beloppet av de förskottsinnehållningar som verkställs av arbetsgivaren och då får arbetsgivaren stödet via de förskottsinnehållningar som verkställs senare under samma kalenderår. Om arbetstagaren inte får stödet genom det frivilliga förfarandet betalar skatteförvaltningen i stället den del av stödet

som inte har utbetalts i samband med den årliga kontrollen året därpå.

Eftersom arbetsgivaren i praktiken får stödet direkt från arbetsgivarprestationerna skall arbetsgivaren själv räkna ut stödbeloppet. Därför kan stödet inte heller vara obligatoriskt utan arbetsgivaren kan fritt bestämma om han vill utnyttja stödet. Om arbetsgivaren anser att förpliktelserna med stödet är större än nyttan, kan han låta bli att utnyttja stödet. Med hjälp av en övervakningsdeklaration som inlämnas varje månad kontrollerar skatteförvaltningen de stödbelopp som innehållits av arbetsgivaren, och riktigheten av stödbeloppet granskas på grundval av den årsdeklaration som arbetsgivaren lämnar in. Inga särskilda deklarationer om låglönestödet behöver lämnas in, utan arbetsgivarens nuvarande övervaknings- och årsdeklarationer ses över för att också låglönestödets belopp skall kunna uppges på dem framöver.

Till den del det i denna lag inte har föreskrivits särskilt om förfarandet för stödet skall bestämmelserna om förskottsinnehållning i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) iakttas i tillämpliga delar. Om till exempel arbetsgivaren innehåller för mycket stöd tar skatteförvaltningen ut det överskjutande belopp som innehållits av arbetsgivaren genom att tillämpa bestämmelserna om obetald förskott i lagen om förskottsuppbörd. Till den del det gäller stöd på grundval av lön som betalas till begränsat skattskyldiga beviljas stödet på motsvarande sätt av de källskatter som arbetsgivaren uppbär. På förfarandet tillämpas då lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978).

Syftet är att stödet skall stödja heltidsarbete. Om gränsen inte går vid heltidsarbete kan stödet vara förknippat med ett incitament som innebär att ett arbete som är bättre avlönat än den lönenivå som berättigar till stöd utförs som deltidarbete. Då ligger den månadslön som betalas till enskilda arbetstagare på den stödberättigande nivån till följd av de få arbetstimmarna.

Som regel varierar begreppet heltidsarbete från bransch till bransch och i kollektivavtalen för respektive bransch avtalas om kriterierna för heltidsarbete. De

kriterier för heltidsarbete som fastställts i kollektivavtalen lämpar sig dock inte att användas i detta sammanhang, eftersom arbete på heltid där granskas i perioder som överstiger en månad.

Kriteriet för heltidsarbete bör kunna tillämpas och övervakas på ett enkelt sätt. I propositionen föreslås att arbete betraktas som heltidsarbete vid tillämpningen av denna lag om arbetstagaren har arbetat minst 140 timmar under en kalendermånad. Bedömningen av om arbetet utförs på heltid görs således alltid per kalendermånad. Kriteriet för heltidsarbete skall dock inte gälla sådana arbetstagare som är deltidspensionerade enligt det lagstadgade pensionssystemet.

Sådant stöd som arbetsgivaren tagit på eget initiativ minskar inte på skattetagarnas skatteintäkter, eftersom ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som lämnats obetald adderas till det intag som skall redovisas till skattetagarna. Tillägget adderas till intaget i samband med månadsredovisningarna för den månad som följer på den månad när arbetsgivarens övervakningsdeklaration lämnas in. För att finansiera stödet till arbetsgivarna tas ett förslagsanslag in i statsbudgeten. Om stöd återkrävs av arbetstagaren redovisas det återkrävda beloppet till staten eftersom motsvarande belopp redan har behandlats i skatteredovisningssystemet och fördelats mellan skattetagarna i proportion till de tal som anger utdelningens storlek.

2.3. Låglönestödet med avseende på Europeiska gemenskapernas regler om statligt stöd

Låglönestödet till arbetsgivare måste också granskas med hänsyn till Europeiska gemenskapernas bestämmelser om statligt stöd. Det är närmast fråga om låglönestödet till arbetsgivare kan anses höra till tillämpningsområdet för bestämmelserna om statligt stöd i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen eftersom gemenskapsbestämmelserna i princip förbjuder den typ av statliga stöd som avses i fördraget. Motiveringen för detta är att olika slag av statliga stödåtgärder inverkar på handeln mellan medlemsstaterna och

snedvrider konkurrensförhållandena på den inre marknaden och dessutom påverkar gemenskapens utrikeshandelsrelationer med tredjeländer.

I artiklarna 87—89 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen finns bestämmelser om statligt stöd. Dessutom ingår en del branschspecifika bestämmelser i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, nedan EG-fördraget. I artikel 87.1 definieras begreppet stödåtgärd och bestämmelsen har ett principförbud mot statligt stöd. I artikel 87.2 anges vilka stöd som är förenliga med den gemensamma marknaden. I artikel 87.3 räknas de stöd upp som av särskilda skäl kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden då de särskilda villkoren uppfylls. Artikel 88 i EG-fördraget har bestämmelser om procedurerna vid övervakningen av statliga stöd och om ett anmälningsförfarande för medlemsstaterna. I artikel 89 ingår bestämmelser om rådets rätt att anta förordningar om frågor kring statligt stöd. Vid sidan av bestämmelserna i EG-fördraget berörs statliga stöd av ett flertal förordningar, riktlinjer, ramverk och meddelanden från rådet och kommissionen.

Det ingår i gemenskapens behörighet att kontrollera om stöden är förenliga med den gemensamma marknaden och enligt artikel 88 i EG-fördraget är detta en uppgift för kommissionen. Granskningen och övervakningen bygger i huvudsak på medlemsstaternas skyldighet att underrätta kommissionen på förhand om planerade stödprogram eller planer på att bevilja ett enskilt stöd som inte ingår i stödprogrammen. Stödprogram eller stöd får inte verkställas förrän kommissionen har antagit ett beslut om godkännande. Kommissionen övervakar de godkända stödprogrammen i efterhand och förutsätter bland annat att medlemsstaterna lämnar in årliga redogörelser och rapporter.

Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är, om inte annat föreskrivs i fördraget, stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning

det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Definitionen av stöd täcker inte in bara stöd i form av penningprestationer utan definitionen omfattar också till exempel skattelättnader, sänkningar av socialskyddsavgifter och befrielser från utgifter som ett företag normalt skall betala.

Ett stöd kan emellertid höra till tillämpningsområdet för EG-fördragets bestämmelser om statligt stöd bara i det fall att en offentlig åtgärd är selektiv, dvs. gynnar enskilda företag eller branscher. Åtgärder som berör alla företag och branscher, till exempel en lindring av företagsbeskattningen, är inget statligt stöd utan betraktas som allmänna åtgärder.

Kommissionen lämnade 1997 ett tillkännagivande som anknyter till de sysselsättningsstöd som beviljas av staterna (EUT nr C 001, 03/01/1997 s. 10). I tillkännagivandet behandlas bl.a. åtgärder som inte hör till tillämpningsområdet för bestämmelserna om statligt stöd. Enligt punkt 12 i tillkännagivandet hör åtgärder till tillämpningsområdet för bestämmelserna om statligt stöd endast om de är inriktade så att vissa företag eller vissa produktioner gynnas och om företag och produktioner som i avseende på socialskyddssystemet är i samma position som de förstnämnda företagen utesluts på förhand. I punkt 14 i tillkännagivandet konstateras också att även om branschspecifika åtgärder definieras som statligt stöd gäller detta inte åtgärder som gäller vissa grupper av arbetstagare, till exempel lågutbildade eller lågavlönade, när åtgärderna tillämpas automatiskt utan att gynna vissa företag.

Låglönestödet till arbetsgivare betalas på grundval av hur stor lön som betalas till arbetstagaren. Stödet är tillgängligt för alla företag och får användas på enhetliga grunder och det är inte förknippat med några företags- eller branschspecifika begränsningar. Företag med flera lågavlönade anställda som omfattas av stödet drar större nytta av låglönestödet än andra företag, men eftersom det gäller en allmän åtgärd som tillämpas i hela riket och är tillgänglig för alla företag anser regeringen att låglönestödet till arbetsgivare inte hör till tillämpningsområdet för bestämmelserna om

statligt stöd i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

Beloppet av låglönestöd har uppskattats med hjälp av finansministeriets och Statens ekonomiska forskningscentrals mikrosimuleringsmodell TUJA som bygger på materialet i Statistikcentralens inkomstfördelningsstatistik. Stödbeloppet har beräknats på grundval av lönen och åldern för de personer som ingår i materialet. Personer som i materialet har klassificerats som heltidsarbetande, samt deltidspensionerade, har tagits med. Materialet innehåller inga företagsspecifika uppgifter om löntagarnas arbetsgivare.

Utifrån en statisk kalkyl uppskattas låglönestödets belopp till cirka 120 miljoner euro på årsnivå. Därmed omfattas knappa 95 000 personer, dvs. ca 5 procent av löntagarna, av stödet. Av de lågavlönade arbetstagarna uppskattas drygt 10 procent höra till den åldersgrupp som berättigar till stöd. Kostnaderna för stödet belastar i sin helhet staten. Följaktligen ökar statens utgifter med 120 miljoner euro från och med 2006. Det kommer att ta in ett förslagsanslag för stödet i statsbudgeten.

Det sammanlagda stödbeloppet kan i synnerhet i samband med ikraftträdandet bli mindre än beräknat om en del av de arbetsgivare som är berättigade till stödet inte utnyttjar stödet. Å andra sidan, om ett stort antal nya arbetstagare sysselsätts tack vare stödet och allt färre arbetstagare som redan har arbete utträder från arbetsmarknaden, kan kostnadskalkylen för stödet överskridas i synnerhet på längre sikt.

Låglönestöd som arbetsgivaren tagit på eget initiativ minskar inte skattetagarnas skatteintäkter eftersom ett belopp som motsvarar stödet kommer att adderas till det intag som redovisas till skattetagarna i samband med skatteredovisningen. Stödet kommer dock att påverka tidpunkten för de månatliga skatteintägen. Till exempel verkställer arbetsgivaren i februari förskottsinnehållningarna på löner som betalats i januari och för att få stödet låter

han då bli att betala en andel som motsvarar det stödbelopp som beräknats på grundval av de utbetalda låglönerna i januari. Ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som arbetsgivaren inte betalar i februari adderas som rättelse det intag som skall redovisas i mars. Om lönerna och det stöd arbetsgivarna får på basis av dem varierar stort varje månad motsvarar den ersättning staten betalar till skatteredovisningssystemet nödvändigtvis inte beloppet av arbetsgivarnas obetalda förskottsinnehållningar på månadsnivå. Effekten jämnar ändå ut sig på årsnivå.

Eftersom stödet i regel skulle vara skattepliktig inkomst för mottagaren, kommer det att öka på statens och kommunernas skatteintäkter. Förslaget beräknas höja statens skatteintäkter med ca 12 miljoner euro, kommunernas skatteintäkter med drygt 3 miljoner euro och församlingarnas skatteintäkter med ca 0,3 miljoner euro.

3.2. Konsekvenser för företag och andra arbetsgivare

För att få stödet skall arbetsgivaren räkna ut stödbeloppet per arbetstagare varje månad. Arbetsgivaren kan göra ändringar i sitt löneräkningssystem eller använda stödkalkylatorn på skatteförvaltningens webbsida. Arbetsgivaren skall ordna sin löne- och arbetstidsbokföring så att det går att kontrollera att definitionen av heltidsarbete uppfylls i fråga om stödet.

Också arbetsgivarens skyldighet att lämna en deklaration till skattemyndigheten utvidgas. Som en ny uppgift skall arbetsgivaren varje månad uppge det sammanlagda stödbeloppet. På årsdeklarationen skall arbetsgivaren för varje stödmånad uppge de löner som utgör grunden för beräkandet av stödet, antalet arbetstimmar som heltidsanställda arbetstagare har utfört de kalendermånader under vilka den stödberättigade lönen har betalats samt beloppen av låglönestöd.

Också de arbetsgivare som inte annars är införda i arbetsgivarregistret måste registrera sig och lämna in månadsdeklarationer för att få stödet. Arbetsgivare som inte är införda i registret över arbetsgivare är närmast antingen små företag som sysselsätter endast

en person eller arbetsgivare som sysselsätter sporadiskt. För att bli införd i eller avförd från arbetsgivarregistret räcker det med en anmälan till skatteförvaltningen.

När det gäller äldre låglönetagare sjunker arbetsgivarnas arbetskraftskostnader. Beroende på lönenivån är minskningen per arbetstagare högst cirka 13 procent av arbetskraftskostnaderna.

Det uppskattas att drygt 50 procent av de stödberättigande arbetstagarna arbetar inom den privata sektorn och knappa 40 procent inom den kommunala. Också samfund som inte eftersträvar vinst samt privathushåll har stödberättigande anställda. Likaså uppskattas att de flesta stödberättigande arbetstagare arbetar inom social- och hälsovården, handeln, byggnadsbranschen, hotell- och restaurangbranschen, undervisningen, affärlivet samt inom trafiksektorn. Bland yrkesgrupperna finns stödtagare i synnerhet inom tjänste-, försäljnings- och vårdsektorn, kontorsarbete och kundbetjäning samt byggnads-, reparations- och tillverkningsbranschen.

På grundval av uppgifter i årsdeklarationerna från 2004 års beskattning har dryga 20 procent av företagen äldre lågavlönade anställda. Endast vid cirka 3 procent av företagen hör majoriteten av de anställda till den stödberättigande gruppen. Merparten av dem är företag med en eller ett fåtal anställda.

3.3. Effekter för arbetstagarna

Stödet har inga direkta effekter på de stödberättigande låglönetagarnas inkomster eller på de förskottsinnehållningar eller skatter som gottskrivs dem. Stödet till arbetsgivarna kan ändå delvis överföras till arbetstagarna i form av högre löner.

På den lönenivå som berättigar till stöd är arbetstagare som fyllt 54 år i en gynnsammare situation än andra arbetstagare vad gäller arbetsgivarens kostnader.

3.4. Sysselsättningseffekter

Stödet sänker kostnaderna för att anställa lågproduktiva, äldre och lågavlönade arbetstagare och förbättrar sysselsättningen av målgruppen. Arbetstagarens chanser att

behålla sitt arbete och fortsätta i arbetslivet förbättras. Också möjligheterna för en arbetssökande att få arbete beräknas bli bättre tack vare den lägre kostnadsbelastningen.

Vid bedömningen av låglönestödets sysselsättande effekt har det antagits att efterfrågan på låglönearbete ökar mer än den genomsnittliga efterfrågan på arbete då kostnaderna för låglönearbete sjunker. En del av sänkningen av arbetskraftskostnaderna överförs dock i form av löneökningar. Vidare har tagits hänsyn till att ökningen av löneinkomsterna och sysselsättningen för sin del ökar efterfrågan på varor och tjänster samt sysselsättningen.

Allt som allt kan stödet för låglönearbete förbättra sysselsättningen med cirka 1 900 årsverken. Uppskattningen beskriver sysselsättningens nettoökning på lång sikt. Vidare skall det beaktas att sysselsättningseffekten inte är liktydig med minskad arbetslöshet. Av de arbetsplatser som uppstår besätts normalt cirka hälften med personer utanför arbetskraften. I detta sammanhang kan den direkta arbetslöshetsreducerande effekten vara mindre eftersom stödet gynnar äldre låglönetagares fortsatta arbetskarriär också som ett alternativ till att gå i pension.

3.5. Administrativa konsekvenser

I syfte att övervaka stödet måste skatteförvaltningen förnya systemen för såväl månadsövervakning som årlig övervakning. Antalet uppgifter som skall behandlas vid den årliga övervakningen mångfaldigas. Systemändringarna i samband med ikraftträdandet har beräknats kräva cirka 20 årsverken och orsaka kostnader om cirka 2 miljoner euro. De kontinuerliga underhållskostnaderna har uppskattats till cirka 0,5 miljoner euro per år.

3.6. Konsekvenser i ett jämställdhetsperspektiv

Sysselsättningseffekterna av låglönestödet kommer enligt uppskattningar inte bara att bestå i att arbetslösa får anställning utan också delvis genereras genom att äldre arbetstagare inte blir arbetslösa så lätt. Dessutom har det antagits att en del av den

sysselsättande effekten kommer att finnas utanför arbetskraften.

Fördelningen av stödet mellan könen kan bäst bedömas utifrån könsfördelningen bland dem som har rätt att få stödet. I ålderskategorin 55—64 år fanns det 2004 ungefär lika många arbetslösa män som kvinnor. Också bland de sysselsatta i denna ålderskategori är fördelningen mellan män och kvinnor i det närmaste lika. Bland de sysselsatta i ålderskategorin 55—59 år överväger kvinnorna en aning, medan männen är en aning fler i ålderskategorin 60—64 år. I ålderskategorin 55—59 år fanns det något fler män än kvinnor som stod utanför arbetskraften, medan fler kvinnor stod utanför arbetskraften i ålderskategorin 60—64 år.

I uppgifterna ovan ingår alla äldre sysselsatta, inte bara de som är lågavlönade. När man dessutom väger in att kvinnor som regel har lägre löner än män kan det hända att det är fler kvinnor än män som potentiellt sett kan komma att dra nytta av låglönestödet. Vem som i grund och botten kommer att få sysselsättning inom industrin med hjälp av stödet hänger samman med om anställningskraven och arbetstagarnas egenskaper, till exempel ålder men också utbildning och arbetserfarenhet, träffar rätt.

4. Beredningen av propositionen

Sensommaren 2003 ordnade finansministeriet ett diskussionsmöte om låglönestödet till arbetsgivare. Till mötet kallades deltagare från social- och hälsovårdsministeriet, Skattestyrelsen,

Servicearbetsgivarna rf, Finlands Kommunförbund, Företagarna i Finland, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf samt Akava rf. Därefter har ärendet beretts på såväl politisk nivå som tjänstemannanivå.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Vid beredningen av propositionen har utlåtanden begärts av följande: handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Kyrkostyrelsen, Akava rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Centralhandelskammaren, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Kommunförbund, Företagarna i Finland, Handels Centralförbund, Näringslivets Centralförbund EK, Pellervos ekonomiska forskningsinstitut PTT, Skattebetalarnas Centralförbund och Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006.

Dessutom har propositionen samband med en proposition med förslag till vissa ändringar i inkomstskattegrunderna. I propositionen föreslås att låglönestödet i budgeten skall vara ett hinder för att hushållsavdrag medges direkt för en och samma arbetsprestation.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering

1 §. Tillämpningsområde. Låglönestödet skall i första hand gälla arbetsgivare som regelbundet sysselsätter arbetstagare. Arbetsgivare som regelbundet sysselsätter arbetstagare antecknas i det arbetsgivarregister som avses i 31 § i lagen om forskottsuppbörd. Lagen tillämpas således på arbetsgivare som är införda i arbetsgivarregistret. Som tillfällig arbetsgivare betraktas en arbetsgivare som

under skatteåret har en arbetstagare eller högst fem arbetstagare som varit anställda i mindre än ett år. Också sådana arbetsgivare kan om de så vill registrera sig i arbetsgivarregistret och därmed omfattas av låglönestödet.

Det faktum att en arbetsgivare är antecknad i arbetsgivarregistret spelar också en roll för kontrollen av stödet. Registrerade arbetsgivare är skyldiga att varje månad lämna en övervakningsdeklaration till skatteverket. Genom

övervakningsdeklarationen kontrolleras innehållna och betalda förskottsinnehållningar. Framöver är det också tänkt att beloppen för låglönestödet skall anmälas genom en övervakningsdeklaration. De belopp som arbetsgivarna inte betalar kan på så sätt övervakas. Övervakningsdeklarationen har också den funktionen att den ger uppgifter om de månatliga stöd som staten månatligen skall lägga till det intag som redovisas till skattetagarna.

2 §. Definitioner. Enligt 1 punkten avses med arbetsgivaren en arbetsgivare som avses i 14 § i lagen om förskottsuppbörd med undantag för staten och statliga inrättningar. Enligt 14 § avses med arbetsgivare den för vars räkning det arbete utförs för vilket lönen betalas. Med stöd av en hänvisningsbestämmelse skall med arbetsgivare avses detsamma som vid förskottsuppbörd med undantag för staten och statliga inrättningar. På grund av avgränsningen gäller låglönestödet inte statliga ämbetsverk eller statliga inrättningar såsom Folkpensionsanstalten, Helsingfors universitet och Finlands Bank. Däremot omfattas statliga affärsverk, till exempel Forststyrelsen, Luftfartsverket och Vägverket av den föreslagna lagen. Också kommuner, samkommuner och församlingar skall ingå i tillämpningsområdet.

I punkt 2 definieras vad lagen avser med heltidsarbete. Ett arbete skall betraktas som heltidsarbete om en arbetstagare har arbetat minst 140 timmar under en kalendermånad. Om ett arbete är ett heltidsarbete bedöms alltså utifrån den arbetade tiden under en kalendermånad. I antalet timmar räknas alla de arbetstimmar in för vilka arbetsgivaren har betalat lön till arbetstagaren och de timmar för vilka arbetsgivaren enligt lag eller kollektivavtal är skyldig att betala lön trots att arbetstagaren inte har varit på jobbet. Arbetsgivaren är skyldig att betala lön till exempel när arbetstagaren är på avlönad semester eller är sjukskriven. Dessutom är arbetsgivaren med vissa begränsningar skyldig att betala lön till exempel när en arbetstagare är förhindrad att arbeta på grund av eldsvåda eller strejk i någon annan yrkesgrupp.

I 3 punkten anges vad som avses med lön

vid tillämpningen av den föreslagna lagen. Med lön avses alla löneprestationer med undantag för semesterpenning och semesterersättning som en arbetsgivare betalar under en kalendermånad. Semesterpenning anses inte ingå i lönen när låglönestödet räknas ut eftersom arbetsgivaren i annat fall löper risk att gå miste om stödet den månad som semesterpenningen betalas ut trots att arbetstagarens lön i övrigt skulle berättiga till stöd. Semesterersättning som ges ut för outtagen semester när en anställning upphör undantas av samma orsak begreppet lön.

I fråga om lön hänvisar paragrafen till begreppet lön i 13 § i lagen om förskottsuppbörd och i begränsad omfattning till begreppet lön i 4 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978), nedan källskattelagen. Enligt 13 § i lagen om förskottsuppbörd avses med lön varje slag av lön, arvode, förmån och ersättning som fås i ett arbets- eller tjänsteförhållande. Också mötesarvode, personligt föreläsnings- eller föredragsarvode, arvode för medlemskap i förvaltningsorgan, verkställande direktörs arvode, lön som lyfts av en bolagsman i ett öppet bolag eller ett kommanditbolag samt ersättning för förtroendeuppdrag. Enligt paragrafen hänförs också naturaförmåner till lönen.

I 4 § i källskattelagen ingår bestämmelser om lön för begränsat skattskyldiga i Finland. Lön till begränsat skattskyldiga skall omfattas av låglönestödet främst av gemenskapsrättsliga orsaker. Om lönen för en begränsat skattskyldig undantas stödet blir bestämmelserna problematiska med avseende på den fria rörligheten för arbetstagare som är garanterad i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Enligt lagförslaget skall lön till begränsat skattskyldiga inte omfattas av stödet annat än när lönen betalas ut till en skattskyldig som är bosatt i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Lön till en skattskyldig som är bosatt i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet omfattas alltså inte av låglönestödet.

3 §. Låglönestöd. I 1 mom. föreskrivs vilken typ av lön som berättigar till låglönestöd. Alla villkor som anges i 1 mom.

måste vara uppfyllda för att arbetsgivaren skall ha rätt att få stöd för arbetstagaren. Arbetsgivaren har rätt att få stöd om arbetstagaren under en kalendermånad får en lön som ligger mellan 900 och 2000 euro, om lönen betalas på grundval av arbete som utförts under en månad då arbetstagaren har haft heltidsarbete och arbetstagaren senast under löneutbetalningsmånaden har fyllt 54 år. För låglönestöd skall det inte spela någon roll om lönen har gått till arbetstagare anställda genom arbetsavtal, en tjänsteinnehavare eller en företagare som samtidigt är ägare utan alla löreprestationer som en arbetstagare betalar ut skall berättiga till stöd på lika grunder.

Hur kriterierna för stödet uppfylls kommer att kontrolleras för varje kalendermånad. Kravet på heltidsarbete måste vara uppfyllt för den månad då arbetstagaren har utfört det arbete som lönen betalas ut för. Om till exempel lönen för det arbete som har utförts i maj betalas ut i juni måste arbetstagaren ha minst 140 arbetstimmar i maj för att lönen skall berättiga till låglönestöd. Om det under en och samma kalendermånad betalas ut lön för arbete som utförts under flera månader måste kravet på heltidsarbete, det vill säga 140 arbetstimmar, vara uppfyllt för alla de kalendermånader då det arbete har utförts som lönen betalas ut för. Om till exempel lönen för slutet av maj och början av juni betalas ut i juni måste arbetstagaren ha utfört 140 arbetstimmar både i maj och i juni för att lönen skall berättiga till låglönestöd.

Man önskar att låglönestödet inte skulle bidra till att göra deltidspensionen mindre attraktiv än i dagsläget. Därför tillämpas inte heltidsarbetsvillkoret på de arbetstagare som redan får deltidspension. Lön som betalas åt en arbetstagare i deltidspension berättigar alltså till låglönestöd även om antalet arbetstimmar som utförts under en kalendermånad skulle vara mindre än 140 timmar.

I 2 mom. ingår bestämmelser om stödbeloppet. Stödet skall utgöra 44 procent av den del som överstiger 900 euro av den lön som betalats ut under en kalendermånad. Stödbeloppet uppgår dock till högst 220 euro. När lönen är högre än 1 600 euro sjunker procentsatsen med 55 procent för den del av lönen som är högre än 1 600 euro. Om

arbetsgivaren betalar till exempel en lön på 1 800 euro till en arbetstagare i november uppgår stödet till 110 euro. Om det arbete som lönen grundar sig på hade utförts i november måste arbetstagaren ha minst 140 arbetstimmar i november. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen uppgår stödet till högst 220 euro när lönen under en månad är 1 400—1 600 euro. Stödets relativa andel av lönen är störst när den månatliga lönen uppgår till 1 400 euro och är då ca 16 procent av lönen.

I 3 mom. föreskrivs om hur stödet beräknas för sådana arbetstagarers del som får deltidspension. Med deltidspension avses sådana deltidspensionssystem som ingår i de lagstadgade pensionssystemen. Om lagstadgade deltidspensionssystem föreskrivs för tillfället bl.a. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), lagen om pension för företagare (468/1969), lagen om sjömanspensioner (72/1956), lagen om kommunala pensioner (549/2003), lagen om ortodoxa kyrkosamfund (521/1969) och Pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966).

Arbetsgivaren får för deltidspensionerades del stöd, vars belopp beror på förkortandet av arbetstiden. Eftersom beloppet av det stöd som betalas för deltidspensionerades del beräknas enligt samma formulär som för heltidsanställdas del, borde den lön som betalas åt deltidspensionerade höjas kalkylmässigt vid beräkningen av stödet så att det motsvarar förkortningen av arbetstiden. Annars skulle arbetsgivaren få låglönestöd för välavlönade arbetstagare med deltidspension, och de löner som betalas åt lågavlönade arbetstagare med deltidspension skulle på motsvarande sätt lämna utan stöd.

Vid beräkandet av beloppet för deltidspensionen fastställs för arbetstagaren ett belopp för den stabiliserade förvärvsinkomsten på basis av arbetstagarens totala arbetstid. Åt arbetstagaren betalas som deltidspension i regel hälften av skillnaden mellan stabiliserad förvärvsinkomst som beräknas på basis av heltidsarbete och den arbetsinkomst som en deltidspensionerad får för deltidarbete.

Det föreslås i propositionen att den i 2 § 3 punkten avsedda lönen ökat med det belopp som fås genom att multiplicera med två arbetstagarens deltidspension från samma månad, används som kalkyleringsgrund vid beräkningen av stödbeloppet. Denna kalkylmässiga lön skulle tämligen noggrant motsvara den lönenivå som arbetsgivaren skulle betala för motsvarande arbete vid heltidsanställning. För att arbetsgivaren skall kunna beräkna stödbeloppet måste arbetsgivaren begära av arbetstagaren uppgifterna om deltidspensionen.

Av det stöd som beräknats på basis av den kalkylmässiga lönen får arbetsgivaren en andel som motsvarar den av arbetsgivaren till arbetstagaren betalda lönen relativa andel av den kalkylmässiga lönen. Då skulle arbetsgivaren proportionellt sett få ett lika stort stöd i förhållande till den lön han betalat som om han hade betalat en motsvarande lön för heltidsarbete.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att stödet utgör skattefri inkomst för fysisk person, om stödet inte anknyter till den skattskyldiges näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk. I fråga om näringsverksamhet, jordbruk och skogsbruk utgör stöd som fått på basis av avdragsgilla löner skattepliktig inkomst. Sammanslutningars stöd föreslås vara skattepliktiga. Stödet skall beskattas likadant som det föreskrivs i inkomstskattelagens 92 § 13 punkt om sysselsättningsstöd.

4 §. Hur stödet beviljas. I paragrafen ingår bestämmelser om förfarandet för stöd. Stödet skall vara beroende av arbetsgivarens eget initiativ. Arbetsgivaren får låta bli att av förskottsinnehållningen betala in ett belopp till skatteförvaltningen som motsvarar stödet och anmäls i en övervakningsdeklaration som avses i 32 § i lagen om förskottsuppbörd. På grundval av 12 § i lagen om förskottsuppbörd skall arbetsgivaren betala de innehållna medlen till skatteverket kalendermånaden efter den då innehållningen verkställdes. Stödbeloppet räknas ut på de löner som betalas ut under en kalendermånad. Då arbetsgivaren betalar förskottsinnehållningen vet han vilka beräkningsgrunderna för stödet är och kan få stödet med en gång till rätt belopp.

Kommuner och församlingar betalar de innehållna beloppen på så sätt att de dras av

på de belopp av innehållningen som enligt lagen om skatteuppbörd skall redovisas till dessa skattetagare under följande kalendermånad. Kommuner och församlingar är skyldiga att anmäla de avdragna beloppen till skatteverket kalendermånaden efter den då innehållningen verkställdes. I fråga om kommuner och församlingar minskar det belopp som får dras av på det redovisade beloppet på grund av stödet.

Om stödet är större än de förskottsinnehållningar som arbetsgivaren verkställer kan arbetsgivaren med stöd av 1 mom. dra av det uteblivna stödbeloppet på den förskottsinnehållning som verkställs senare för samma kalenderår. Stödbeloppet kommer sällan att vara högre än förskottsinnehållningen eftersom stödet är tänkt att vara dimensionerat så att förskottsinnehållningen på den stödberättigade lönen i allmänhet skall räcka till för stödet. Dessutom skall arbetstagaren ha rätt att också innehålla stödet på andra förskottsinnehållningar som han betalar och anmäler i en övervakningsdeklaration som avses i 32 § i lagen om förskottsuppbörd. Exempel på detta är arbetsersättningar eller förskottsinnehållningar på löner till andra arbetstagare.

Med stöd av 2 mom. skall skatteverket betala ut stöd till arbetsgivaren om förskottsinnehållningarna för hela året inte räcker till för att få hela stödet eller om arbetsgivaren i övrigt gått miste om stödet. Skatteverket betalar ut det utestående beloppet på grundval av arbetsgivarens årsdeklaration i samband med årsövervakningen året därpå. Om en arbetsgivare först senare upptäcker att han har rätt att så låglönestöd kan saken rättas till med stöd av 11 § inom sex år som det föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd. Då är arbetsgivaren skyldig att lämna de uppgifter som föreskrivs i 7 § 1 mom. för att stödet skall kunna räknas ut. Dessutom skall arbetsgivarens löne- och arbetstidsbokföring vara upplagd enligt vad som 8 § föreskriver.

I 2 mom. föreskrivs också om de minsta stödbeloppen som skatteförvaltningen är skyldig att betala ut. Om en arbetsgivare inte tar ut stödet på eget initiativ betalar skatteförvaltningen ut stödet om beloppet uppgår till minst 100 euro. Inga beslut om

utbetalning kommer följaktligen att fattas om de allra minsta stödbeloppen. Ingen ränta ges ut på beloppen.

På grundval av 3 mom. kan en arbetsgivare få låglönestöd för innehållna källskatter om han har rätt att få stödet på grundval av lön till begränsat skattskyldiga. Förfarandet är detsamma vid lön till begränsat skattskyldiga som vid förskottsinnehållning för allmänt skattskyldiga, men förfarandena skall inte vara samordnade. Stöden på grund av förskottsinnehållning och på grund av källskatt skall hållas isär eftersom de handläggs på olika sätt vid redovisningen. Källskatt redovisas till staten, medan förskottsinnehållningar redovisas till alla skattetagare.

5 §. Samordning med andra stöd. Paragrafen föreskriver att låglönestödet skall samordnas med andra stöd och bidrag som arbetsgivaren får i sysselsättningsfrämjande syfte. Meningen är att bara direkt överlappande stödinsatser som arbetsgivaren får för att sysselsätta en och samma person skall utgöra ett hinder för att få låglönestödet. Arbetsgivaren har inte rätt att få låglönestöd om han på grund av samma arbetstagare samtidigt har fått sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) eller sammansatt stöd för arbetsgivare enligt 7 kap. 6 § i lagen om utkomststöd för arbetslösa (1290/2002). Andra stöd eller bidrag inverkar inte möjligheterna att få låglönestöd. Till exempel stödet för hemvård av barn som ges ut till hushåll eller stödet för närståendevård hindrar inte att låglönestöd betalas ut. Också de kommuner som deltar i det pågående försöket med befrielse från arbetstagares socialskyddsavgift omfattas av bestämmelserna om låglönestöd. Bestämmelser om hushållsavdraget skall ingå i inkomstskattelagen (1535/1992) att hushållsavdrag inte kommer att medges om arbetsgivaren på grundval av samma arbetsprestation direkt har fått låglönestöd enligt den föreslagna lagen.

6 §. Tillgodoräkning av förskottsinnehållning. I 34 § i lagen om beskattningsförfarande (1557/1995) föreskrivs att de förskottsinnehållningar som arbetsgivaren har uppgett i årsdeklarationen skall användas till betalning av skatteårets

skatter. Med stöd av 4 § i den föreslagna lagen får arbetsgivaren låta bli att betala förskottsinnehållningar till skatteförvaltningen. Låglönestödet inverkar på intet sätt på beskattningen av arbetstagaren, utan de förskottsinnehållningar som arbetsgivaren verkställer räknas utan hinder av stödet arbetstagarens till godo till fullt belopp vid beskattningen.

7 §. Deklarationsskyldighet. Enligt 32 § i lagen om förskottsuppbörd skall en betalare under betalningsåret till skatteverket lämna in en övervakningsdeklaration enligt ett av skattestyrelsen fastställt formulär för utbetalda löner och andra betalningar samt för de förskottsinnehållningar som verkställts på dessa. En övervakningsdeklaration skall inte göras för varje arbetstagare utan arbetsgivaren uppger det belopp som han har betalat alla månader. Deklarationen skall lämnas kalendermånadsvis för de betalningar som gjorts under föregående kalendermånad. Med hjälp av övervakningsdeklarationen övervakas det att de belopp som arbetsgivaren har betalat in skatteverket motsvarar de belopp som han har innehållit på lönerna. Följaktligen måste arbetsgivaren framöver i övervakningsdeklarationen också uppge den med stöd av 4 § obetalda förskottsinnehållningen och källskatten.

Det går dock inte genom övervakningsdeklarationen att övervaka att det stödbelopp som arbetsgivaren innehåller är rätt eftersom deklarationen inte innehåller några uppgifter om de löner som arbetsgivaren har betalat ut. Med stöd av 15 § i lagen om beskattningsförfarande skall var och en tillställa skatteförvaltningen för beskattningen behövliga uppgifter om förmåner med penningvärde som han betalt eller förmedlat, om rättelser och mottagarna av sådana samt om grunderna för dem. Uppgifterna skall lämnas i en årsdeklaration på ett formulär som fastställts av Skattestyrelsen. Enligt lagrummet skall uppgifterna också lämnas när betalningen har gjorts till en begränsat skattskyldig. Årsdeklarationen skall lämnas in senast inom januari månad året efter det då betalningen gjordes. I årsdeklarationen anges uppgifterna på årsnivå för de löner som arbetsgivaren har betalat till arbetstagarna.

För de löner som berättigar till låglönestöd

skall arbetsgivaren framöver i årsdeklarationen också ange månadsvisa uppgifter för att det skall gå att kontrollera om stödbeloppet är riktigt. Arbetsgivaren blir skyldig att i årsdeklarationen uppge det stödberättigade lönebelopp som han varje kalendermånad har betalt till arbetstagaren minus förskottsinnehållningar och källskatt samt hur många arbetstimmar arbetstagaren har haft under den kalendermånad som lönen baserar sig på. Uppgifterna skall anmälas för de löneutbetalningsmånader som berättigar till stöd. En årsdeklaration skall fortfarande lämnas in för de arbetstagare som inte berättigar till låglönestöd.

För arbetstagares del som får deltidspension skall arbetsgivaren i årsdeklarationen ange förutom lönen som avses i 2 § 3 punkten och stödbeloppet den i 3 § 3 mom. avsedda kalkylmässiga lönen, så att stödbeloppet kan kontrolleras även för deltidspensionerades del. De deltidspensionerades arbetstimmar behöver inte anges eftersom de inte påverkar berättigandet till stöd.

Om arbetsgivaren med uppsåt eller av grov vårdslöshet låter bli att lämna en årsdeklaration enligt 1 eller 2 mom. eller lämnar en årsdeklaration med väsentliga fel återtass det stödbelopp som arbetsgivaren på eget initiativ har innehållit eftersom det utan de obligatoriska uppgifterna i årsdeklarationen inte går att kontrollera om arbetsgivaren har rätt att få stödet. Innan stödet debiteras måste arbetsgivaren höras och ges möjlighet att komplettera årsdeklarationen.

8 §. Löne- och arbetsbokföring. Enligt de gällande bestämmelserna är arbetsgivaren skyldig att bokföra löner och arbetstider. I 2 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997) föreskrivs att den bokföringsskyldige i bokföringen som affärshändelser skall notera utgifter, inkomster, finansiella transaktioner samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter. Enligt 36 § i lagen om förskottsuppbörd skall en bokföringsskyldig betalare ha lönebokföring över betalningar enligt lag om förskottsuppbörd. I 37 § i arbetstidslagen (605/1996) sägs att arbetsgivaren är skyldig att bokföra arbetade arbetstimmar och de ersättningar som han har betalt för timmar för varje arbetstagare.

Dessa skyldigheter preciseras i fråga om låglönestödet i den föreslagna lagen. Enligt förslaget skall bokföringen vara ordnad så att det går att för varje arbetstagare utläsa det stödberättigade lönebeloppet samt antalet arbetstimmar som arbetstagaren har utfört de kalendermånader under vilka den stödberättigade lönen har betalats. Dessutom skall det av bokföringen framgå hur många arbetstimmar en arbetstagare har utfört under en kalendermånad, hur stora löner som har betalats ut under en kalendermånad och till vilken arbetsmånad eller vilka arbetsmånader den stödberättigade lönen hänför sig.

De uppgifter som behövs för beräklandet av stödet skall även för deltidspensionerades del finnas tillgängliga i arbetsgivarens bokföring. För deltidspensionerade arbetstagares del föreskrivs därför skilt att arbetsgivarens bokföring skall innehålla uppgifter om arbetstagarens berättigande till deltidspension, samt uppgifter om beloppet av deltidspensionen och av den i 2 § 3 mom. avsedda lön som berättigar till stöd.

9 §. Missbruk av stödet. Bestämmelsen avser att förhindra att låglönestöd tas ut på oriktiga grunder. Om det är uppenbart att någon med oriktiga metoder försökt ta ut låglönestöd skall stödbeloppet bedömas som om åtgärden inte hade vidtagits.

Syftet med bestämmelsen är att det inte skall gå att planera stödet genom att funktioner inrättas bara för att de skall generera stöd. En sådan situation kan uppstå om till exempel en arbetstagares arbetsuppgifter i syfte att generera låglönestöd delas upp mellan flera företag med samma ägare så att arbetstagarens lön kan anpassas efter arbetsgivaren och berättiga till stöd genom att lönen betalas ut från flera företag med samma ägare, och det kan anföras några företagsekonomiska grunder för detta. I bestämmelsen avses med intressesfär de parter som deltar i en sådan åtgärd. I samma intressesfär kan exempelvis två företag som för att få låglönestöd kommer överens om att regelbundet skaffa arbetstagare genom att en ny arbetstagare alltid anställs i båda företagen för att han eller hon skall berättiga till stöd. Då delas också löneutbetalningen upp mellan företagen på en nivå som ger dem rätt att få stödet. Med stöd av bestämmelsen skall det bara gå att ingripa i

stödutbetalningen när det är uppenbart att åtgärden är påhittad för att arbetsgivarna skall ha rätt att få låglönestöd.

10 §. Redovisning av stödet. Den förskottsinnehållning som arbetsgivaren med stöd av 4 § 1 mom. får låta bli att betala beaktas i skatteredovisningen på så sätt att stödet inte skall medföra något bortfalla av skatteinkomster för skattetagarna. Låglönestödet till arbetsgivare betalas således uteslutande av statliga medel.

Skatterna redovisas till skattetagarna i enlighet med lagen om skatteredovisning (532/1998). De skattetagare som avses i lagen om beskattningsförfarande är staten, kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten. Vid förskottsinnehållningen redovisas skattetagarnas andelar enligt en utdelning som fastställts av finansministeriet. Utdelningen fastställs enligt de andelar som skattetagarna förväntas få i beskattningen för skatteåret. I samband med ordinarie beskattningen räknas utdelningen på grundval av debiteringsförhållandet mellan skattetagarna ut. På grundval av utdelningen redovisas skatten sedan till skattetagarna. I och med att arbetsgivaren för att få stödet låter bli att betala de verkställda förskottsinnehållningarna eller källskatten på grundval av 4 § går alla skattetagare miste om skatteinkomster på grund av de obetalda beloppen om inte låglönestödet till arbetstagaren finansieras med anslag ur statens medel och rättelse görs i samband med redovisningen av skatteinkomsterna.

I denna proposition föreslås att ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som arbetsgivaren på grundval av 4 § 1 mom. låter bli att betala genom rättelse adderas till det intag som redovisas till skattetagarna i samband med månadsredovisningen månaden efter den då övervakningsdeklarationen görs. Ett belopp som motsvarar låglönestödet till arbetsgivaren läggs till det intag som redovisas en månad innan arbetstagaren får stödet och lämnar en övervakningsdeklaration samt betalar förskottsinnehållningen för uppgifterna om låglönestödet för samma månad hinner inte handläggas för redovisning för samma månad. För exempelvis

förskottsinnehållningen på en lön som betalats ut i januari lämnar arbetsgivaren en övervakningsdeklaration och betalar förskottsinnehållningen till skatteförvaltningen i februari. Ett belopp motsvarande låglönestödet till arbetstagaren i februari adderas till som rättelse i det intag som redovisas i mars. Det adderade beloppet skall behandlas som förskottsinnehållning som betalats av arbetsgivaren. Följaktligen tillämpas det som i övrigt föreskrivs om förskottsinnehållning på det adderade beloppet.

I 2 mom. ingår likadana bestämmelser om källskatt. Källskatten skall dock inte med stöd av lagen om skatteredovisning adderas till det redovisade intaget utan till den influtna källskatten eftersom källskatt uteslutande redovisas till staten.

Det kommer att tas in ett nödvändigt förslagsanslag i statsbudgeten för det stöd som arbetsgivaren på grundval av 4 § 1 och 3 mom. får på eget initiativ och för det uteblivna stöd som avses i 4 § 2 och 3 mom. Om stödet återkrävs av arbetsgivaren går beloppet till staten eftersom ett lika stort belopp redan tidigare har handlagts i samband med skatteredovisningen och fördelats mellan skattetagarna i enlighet med fördelningsförhållande. Med stöd av 11 § skall ett återkrävt stöd betraktas som försummelse att betala förskottsinnehållning. Följaktligen påförs ett skattetillägg på det försummade beloppet. Arbetsgivaren kan också påföras ett skattetillägg om han till exempel har lämnat en bristfällig övervakningsdeklaration. Påföljderna redovisas i likhet med förskottsinnehållningen till alla skattetagare. Annars fall vore man tvungen att påföra påföljderna separat på grundval av försummelsen i samband med stödet och andra försummelse som hänför sig till förskottsinnehållningen.

11 §. Hur vissa lagar skall tillämpas. För förfarandet i samband med låglönestöd gäller i tillämpliga delar lagen om förskottsuppbörd och de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den. Om arbetsgivaren exempelvis låter bli att betala verkställda förskottsinnehållningar som är större än låglönestödet påförs det obetalda beloppet av skatteverket i enlighet med 4 kap. i lagen om

förskottsuppbörd. I detta fall anses arbetsgivaren ha försummat att betala verkställda förskottsinnehållningar. I samband med att arbetsgivaren påförs beloppet beläggs han med samma sanktioner som vid försummelse av förskottsinnehållning i övrigt. Dessutom kan arbetsgivaren till exempel i enlighet med 21 § i lagen om förskottsuppbörd dra av det överbetalda beloppet från beloppet av den innehållning som betalas för samma kalenderår om han i förskottsinnehållning betalt mer än vad hade varit nödvändigt med avseende på låglönestödet. Detta gäller till exempel om en stödberättigad arbetsgivare av misstag betalar hela förskottsinnehållningen till skatteförvaltningen. Också i övrigt skall lagen om förskottsuppbörd tillämpas på förfarandet för låglönestödet, till exempel vid överklagande.

När det gäller stöd som tas ut på grundval av lön till en begränsat skattskyldig gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet och med stöd av den för försummelse, överklagande och annat förfarande i samband med stödet.

I 3 mom. ingår en hänvisning till lagen om beskattningsförfarande. Arbetsgivaren påförs en försummelseavgift i enlighet med lagen om beskattningsförfarande om han lämnar felaktiga eller bristfälliga uppgifter i årsdeklarationen. I och med att också uppgifter om låglönestödet skall lämnas genom en årsdeklaration kan en försummelseavgift också påföras ett fel eller en brist i årsdeklarationen gäller låglönestödet.

12 §. Närmare bestämmelser. Skattestyrelsen bemyndigas att meddela närmare bestämmelser om arbetsgivares deklarationer om låglönestödet. Bemyndigandet att meddela närmare bestämmelser behövs för att Skattestyrelsen flexibelt skall kunna meddela närmare föreskrifter om vad som skall ingå i en deklaration om låglönestödet och på så sätt få nödvändig information om hur låglönestödet verkställs.

13 §. Ikraftträdande. Låglönestödet till arbetsgivare föreslås bli infört på försök.

Utifrån erfarenheterna från försöket kan det senare bestämmas om försöket skall fortsätta eller avslutas. De löner som arbetsgivaren betalar i januari 2006 berättigar första gången till låglönestöd. De löner som betalas ut i december 2010 berättigar enligt paragrafen sista gången till låglönestöd. Tidpunkten för löneutbetalningen är således den springande punkten. Till exempel arbetsprestationer som utförts redan 2005 berättigar till stöd om lönen för arbetet betalas ut först 2006. Följaktligen berättigar inte lön som betalas ut 2011 till låglönestöd även om arbetet utförs 2010.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006 och gälla fram till den 31 december 2010. Lagen skall tillämpas första gången på löner som betalas ut i januari 2006. Stödet införs inom ramen för ett fyraårigt försök och meningen är att resultaten skall utvärderas innan det beslutas om stödet skall permanentas eller inte. Lagen tillämpas för sista gången på löner som betalas ut i december 2010.

3. Lagstiftningsordning

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Bestämmelsen att alla skall behandlas lika är också förpliktande för lagstiftaren. En lag får inte särbehandla medborgare eller medborgargrupper vare sig positivt eller negativt utan ett allmänt godtagbart skäl. Bestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare i alla hänseenden behandlas lika när förhållandena inte är desamma. Å andra sidan ligger det i lagstiftningens natur att den behandlar människor på olika sätt på grund av ett godtagbart samhällsintresse, bl.a. för att främja faktisk jämlikhet.

En arbetsgivare har bara rätt att få låglönestöd för arbetstagare som har fyllt 54 år. Trots att arbetslösheten bland äldre arbetstagare inte ligger över genomsnittet är

andelen sysselsatta bland befolkningen i arbetsför ålder lägre bland äldre. Dessutom slår den strukturella arbetslösheten och långtidsarbetslösheten hårt mot äldre arbetstagare. Äldre arbetstagare som förlorar jobbet har svårare att få ny anställning än arbetstagarna i medeltal.

Målet är därför att låglönestödet skall motivera arbetsgivarna att anställa arbetstagare som är svåra att sysselsätta och

löper stor risk att bli långtidsarbetslösa. Följaktligen är det enligt regeringen ett godtagbart skäl i den mening som grundlagen avser att stödet inriktas på äldre arbetstagare. Lagen kan därför enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporärt låglönestöd till arbetsgivare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på arbetsgivare som är antecknade i det arbetsgivarregister som avses i 31 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *arbetsgivare* en arbetsgivare som avses i 14 § i lagen om förskottsuppbörd med undantag för staten och dess inrättningar,

2) *heltidsarbete* *arbete* som under en kalendermånad utförs i minst 140 timmar, omfattande dels timmar för vilka lön har betalats, dels timmar som arbetsgivaren enligt lag eller kollektivavtal är skyldig att betala lön för även om arbetstagaren har varit frånvarande från arbetet,

3) *lön* lön som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd och i 4 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978) och betalas av arbetsgivaren under en kalendermånad, med undantag för semesterpenning och semesterersättning; med lön avses dock inte lön som betalas i någon annan stat än Finland eller till en skattskyldig som är bosatt i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 §

Låglönestöd

För en löneutbetalningsmånad har arbetsgivaren rätt att få låglönestöd om

1) den lön som under en kalendermånad betalas till en arbetstagare är högre än 900 euro och lägre än 2 000 euro,

2) lönen har betalats på grund av arbete som en arbetstagare har utfört under en kalendermånad då han har haft heltidsarbete, eller lönen har betalats åt en i 3 mom. avsedd arbetstagare med deltidspension, och

3) arbetstagaren senast under löneutbetalningsmånaden har fyllt 54 år.

Stödbeloppet uppgår till 44 procent av den del som överstiger 900 euro av den lön som har betalats under en kalendermånad. Stödet uppgår dock till högst 220 euro. När lönen är högre än 1 600 euro minskar stödet med 55 procent för den del av lönen som överstiger 1 600 euro.

Då stödet beräknas anses i 2 § 3 punkten avsedd lön ökat med det belopp som fås genom att multiplicera med två arbetstagarens deltidspension från samma månad (*kalkylmässig lön*) vara lönen för en arbetstagare med deltidspension enligt det lagstadgade förvärvspensionssystemet. Av det stöd som enligt 2 mom. beräknats på basis av den kalkylmässiga lönen, får arbetsgivaren en andel som motsvarar den av arbetsgivaren till arbetstagaren betalda lönen relativa andel av den kalkylmässiga lönen.

Låglönestöd som fås av fysiska personer är skattefri inkomst, om stödet inte anknyter till den skattskyldiges näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk.

4 §

Hur stödet beviljas

Arbetsgivaren får på eget initiativ låta bli att till skatteförvaltningen betala ett belopp motsvarande stödet av de förskottsinnehållningar som han har verkställt och anmält i en

övervakningsdeklaration som avses i 32 § i lagen om förskottsuppbörd. Om stödbeloppet är större än de förskott som arbetsgivaren har innehållit för samma kalendermånad kan han dra av den överskjutande delen från en förskottsinnehållning som betalas senare för samma kalenderår.

När en arbetsgivare inte har dragit av stödet från förskottsinnehållningarna för kalenderåret betalar skatteförvaltningen det uteblivna stödet till arbetsgivaren. Skatteförvaltningen betalar inget stöd om beloppet under kalenderåret är lägre än 100 euro. Ingen ränta betalas på beloppet.

I fråga om stöd som grundar sig på lön till en begränsat skattskyldig beviljas stödet enligt vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. på den källskatt som arbetsgivaren innehåller.

5 §

Samordning med andra stöd

En arbetsgivare har inte rätt att få låglönestöd om han på grundval av samma arbetstagare under samma tid har fått sysselsättningsstöd i enlighet med lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) eller sammansatt stöd till arbetsgivare i enlighet med 7 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

6 §

Tillgodoräknande av förskottsinnehållning

Utan hinder av stödet räknas förskottsinnehållningarna till godo till fullt belopp i beskattningen av arbetstagaren enligt vad som bestäms i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995).

7 §

Deklarationsskyldighet

Med en övervakningsdeklaration som avses i 32 § i lagen om förskottsuppbörd skall arbetsgivaren anmäla det belopp som han låter bli att betala på grundval av 4 §. Med en

årsdeklaration med stöd av 15 § i lagen om beskattningsförfarande skall arbetsgivaren specificera den lön som har betalats till enskilda arbetstagare och stödbeloppet för varje löneutbetalningsmånad som berättigar till stöd samt antalet arbetstimmar som arbetstagaren har utfört de kalendermånader under vilka den stödberättigade lönen har betalats.

Beloppet av i 2 § 3 punkten avsedda lön, kalkylmässig lön och stödbeloppet för varje lönebetalningsmånad som berättigar till stöd skall med avvikelse från 1 mom. med årsdeklaration anges för sådan ovan i 3 § 3 mom. avsedd löntagares del med deltidspension.

Det belopp som arbetsgivaren på grundval av 4 § låter bli att betala skall påföras arbetsgivaren om han med uppsåt eller av grov vårdslöshet försummar att lämna en årsdeklaration enligt 1 eller 2 mom. eller lämnar en årsdeklaration med väsentliga fel och han inte har följt en uppmaning att lämna en deklaration eller att komplettera deklarationen när uppmaningen bevisligen har avsänts.

8 §

Löne- och arbetsbokföring

Arbetsgivaren skall ordna sin löne- och arbetstidsbokföring så, att av dem arbetstagarvis framgår den stödberättigande lönen och antalet arbetstimmar för de kalendermånader under vilka det arbete har utförts för vilket stödberättigande lön har betalats.

För sådan ovan i 3 § 3 mom. avsedd löntagares del med deltidspension skall arbetsgivarens bokföring med avvikelse från 1 mom. innehålla uppgifter om arbetstagarens berättigande till deltidspension, samt om beloppet av deltidspensionen och den i 2 § 3 punkten avsedda lön som berättigar till stöd.

9 §

Missbruk av stödet

Om lönen i syfte att få stödet är uppdelad på flera månader eller på flera arbetsgivare

inom samma intressesfär eller om någon annan liknande åtgärd har vidtagits och det uppenbara syftet är att arbetsgivaren skall komma i åtnjutande av låglönestödet, skall stödbeloppet bedömas som om åtgärden inte hade vidtagits.

10 §

Redovisning av stödet

Med stöd av lagen om skatteredovisning (532/1998) adderas ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som arbetsgivaren med stöd av 4 § 1 mom. låter bli att betala som rättelse till det intag som redovisas till skattetagarna i samband med månadsredovisningen månaden efter den då övervakningsdeklarationen lämnats. På det adderade beloppet tillämpas vad som i övrigt föreskrivs om förskottsinnehållning.

Det belopp som motsvarar den källskatt som arbetsgivaren med stöd av 4 § 3 mom. inte har betalat adderas som rättelse till intaget av källskatt. På det belopp som adderats till det intag som skall intäktsföras tillämpas vad som bestäms om källskatt i lagen i övrigt.

I statsbudgeten tas ett förslagsanslag in för finansiering av det stöd som arbetsgivaren med stöd av 4 § 1 och 3 mom. får på eget initiativ och för betalning av det uteblivna stöd som avses i 4 § 2 och 3 mom.

Stöd som återkrävs redovisas till staten.

11 §

Hur vissa lagar skall tillämpas

Utöver vad som bestäms i denna lag tillämpas vad som föreskrivs om förskottsinnehållningar i lagen om förskottsuppbörd eller med stöd av den på försummelse, ändringssökande och annat förfarande i samband med stödet.

I fråga om stöd som grundar sig på löntill en begränsat skattskyldig tillämpas det som föreskrivs om källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet och med stöd av den på försummelse, ändringssökande och annat förfarande i samband med stödet.

Vid försummelse av årsdeklarationen tillämpas bestämmelserna om försummelseavgift i lagen om beskattningsförfarande.

12 §

Närmare bestämmelser

Skattestyrelsen meddelar närmare bestämmelser om de deklarationer som arbetsgivaren skall lämna om låglönestödet.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och gäller till och med den 31 december 2010.

Denna lag tillämpas på löner som betalas 2006—2010.

Helsingfors den 7 oktober 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Eero Heinäluoma*